

těž dodatkovou otázku ve směru důvodu vylučujícího trestnost zločinu z příčiny neodolatelného donucení ve smyslu § 2, písm. g) tr. z. Neprávem.

Stěžovatel shledává neodolatelné donucení pachatelovo v jeho nutkání dostat se do ciziny, a to do Francie, kdež je jeho bratr usazen, které prý ve formě utkvělé představy ho donutilo vykonati trestný čin.

O neodolatelném donucení (stavu nouze) jako důvodu trestnost vylučujícím ve smyslu § 2, písm. g) tr. z. lze však mluvit jen tehdy, když pachatel zločinu jedná pod dojmem přítomného, bezprostředně jemu neb jinému vnějším nátlakem hrozícího nebezpečí, jež takto při nastalém rozporu zájmů a povinností stává se jedinou pohnutkou k provedení skutku a jemuž nebylo lze uniknouti jinak, než právě tímto trestným činem. Okolnosti případu, jak vyšly najevo při porotním líčení, a rovněž i námitky zmáteční stížnosti však ani v nejmenším stav nouze toho druhu a neodolatelné donucení této intenzity vůbec nenaznačují, tím méně tvrdí.

Neodolatelné donucení ve smyslu § 2, písm. g) tr. z. předpokládá též pachatelův rozum nezatížený chorobným stavem, kdy osobě seznávající zmíněný již druh ohrožení statků vyznačených v odst. 2 tohoto předpisu, ať již svých či někoho jiného, správně lze rozpoznati jednak zlo, jež z ohrožení toho hrozí, jednak zlo, jehož na odvrácení útoku chce použití, a rozhodnouti se, jak se v případě tom zachová. Vnitřní nutkání ke zločinu, jehož provedení může pachateli přinést určité, byť i jen okamžité výhody, slabost vůle, nedostačující k odvrácení zločinného rozhodování, nebo snad nedostatečnost vnitřních mravních opor a brzdících představ, jakož i povahová úchylnost či zvrácenost, nedodávající rozumu pachatelovu dostatek tlumů pro vyvážení jeho touhy po zlu, to vše vůbec nepřichází v úvahu pro právní stav neodolatelného donucení ve smyslu § 2, písm. g) tr. z. Domnívá-li se stěžovatel, že přání obžalovaného dostat se do ciziny, ovládající jeho mysl mocí utkvělé představy, patologickým způsobem ho donutilo, aby spáchal trestný čin, a shledává-li jedině v tomto důvod vylučující trestnost jeho zločinu, tvrdí tím stav nikoli neodolatelného donucení ve smyslu § 2, písm. g) tr. z., nýbrž zatemnění mysli, jež působilo chorobným vlivem na usuzovací, rozumovou i volní duševní činnost obžalovaného, a napovídá tak důvod vylučující trestnost s hlediska předpisu § 2, písm. b), nebo c) tr. z. Než otázka na střídavé pomnutí smyslu byla porotcům dána a jimi záporně zodpověděna. Otázka podle § 2, písm. c) tr. z. pak nemohla býti kladena, když obžalovaný je s to podrobně vylíčiti jak celý průběh obou vražedných útoků dlouhou dobu trvající, tak i celou dobu zločinu předcházející, jeho pozvolné rozhodování se pro vraždy a přípravy k nim, tak i dobu následnou. Nebyl tu proto ani zákonný důvod k položení dodatkové otázky podle § 2, písm. c) tr. z. a bylo proto zmáteční stížnost zamítnouti jako neodůvodněnou.

#### Čís. 5965.

**Vědomí o nepravdivosti tvrzených skutečností je znakem skutkové podstaty utrhaní na cti podle § 3 zákona o ochraně cti, nikoli však trestných činů podle §§ 1 a 2 téhož zákona.**

**Sdělování nebo uvádění skutečností děje se tehdy ve veřejném zájmu, je-li v zájmu veřejnosti, aby znala ony skutečnosti, kdyby byly pravdivé.**

**V zájmu veřejném musí býti nejen, aby urážlivá skutečnost byla uvedena nebo sdělena, nýbrž i, aby způsob, jak se to stalo, nevybočil z mezí veřejného zájmu.**

(Rozh. ze dne 19. září 1937, Zm I 483/37.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem urážky a pomluvy podle §§ 1 a 2 zákona č. 108/1933 Sb. z. a n.

### Z d ů v o d ů :

Stanovisko rozsudku v odpor vzatého, že stíhaný článek naplňuje skutkovou podstatu přečinů urážky a pomluvy podle §§ 1 a 2 zákona č. 108/1933 Sb. z. a n., napadá stěžovatel s hlediska zmatku § 281, č. 10 tr. ř. (správně č. 9 a) jedinou námitkou, že nalézací soud prý neprávem předpokládá, že si byl obžalovaný vědom nepravdivosti (roz.: obsahu svých projevů).

Námitka není opodstatněna, ježto napadený rozsudek takový výrok vůbec neobsahuje. Rozhodovací důvody jen praví, že se obžalovaný o pravdivosti skutečností jím tvrzených nepřesvědčil, kterýžto výrok má význam pouze pro otázku důkazu omluvitelného omylu, o čemž bude ještě řeč.

Vědomí o nepravdivosti tvrzených skutečností není ani znakem skutkové podstaty přečinů podle §§ 1 a 2 zákona o ochraně cti, nýbrž jen skutkové podstaty utržení na cti po rozumu § 3 uvedeného zákona.

Ostatní vývody zmateční stížnosti, ať se dotýkají zmatků formálních nebo hmotněprávních, vztahují se vesměs jen na otázky, zda se obžalovanému podařil důkaz pravdy neb aspoň důkaz omluvitelného omylu. — — — —

Stíhaná stať viní soukromého žalobce, že jakožto zaměstnanec obce H. »od podzimních měsíců přestal docházeti pravidelně do městského úřadu a vykonávat služby pro obec — ba dokonce, že v některé době se zde ani neukázal«. Článek pak pokračuje: »že by zapomněl chodit do úřadu, či snad již nezná cestu, kudy se tam chodí? Rádi bychom také viděli, aby zapomněl přijít si pro gáži«.

Podle směrodatného úsudku nepodjatého průměrného čtenáře tohoto článku sluší obsah a dosah tohoto projevu vykládati v tom smyslu, že je tu soukromý žalobce obviňován, že v příčině dodržování úředních hodin své povinnosti s o u s t a v n ě zanedbává, ba že službu mu přikázanou aspoň dočasně vůbec nevykonává, ačkoli pobírá za ni plat.

O pravdivosti těchto tvrzení neobsahují výpovědi svědků nic podstatného. — — — —

Co se týče otázky, zda se obžalovanému podařil aspoň důkaz omluvitelného omylu, nelze sice napadenému rozsudku přisvědčiti, pokud náležitost vytčenou v § 6, odst. 3 zákona o ochraně cti, že totiž uvedení skutečností, o jaké jde, bylo ve veřejném zájmu, popírá s pouhým odůvodněním, že zájem ten by tu byl jen tehda, kdyby uveřejněné skutečnosti byly pravdivé. Nesprávnost tohoto názoru je na bile dni, neboť je-li náležitost, o níž jde, předpokladem pro beztrestnost pachatele z důvodu omluvitelného omylu, nelze tuto zákonnou náležitost činiti závislou na požadavku, jehož naplnění by již mělo v zápětí zdařilý důkaz pravdy. Stačí naopak, že by v případě pravdivosti příslušných tvrzení bylo zájmem veřejnosti, aby obsah obvinění znala.

Nutno však z jiného důvodu souhlasiti s názorem nalézacího soudu, že tu pro důkaz omluvitelného omylu schází předpoklad vytčený v ustanovení § 6, odst. 3 zákona o ochraně cti. Bylo totiž již rozhodnutím č. 4971 Sb. n. s. vysloveno a odůvodněno, že v uvedeném zájmu veřejném musí býti nejen, aby urážlivá skutečnost byla uvedena nebo sdělena, nýbrž i, aby způsob, jak se to stalo, nevybočil z mezí veřejného zájmu. A tu nelze přehlížeti, že podle rozsudkových závěrů zmateční stížností vůbec nenapadených byl stíhaný článek tak formulován, že vydává soukromého žalobce v posměch. K tomu poukazuje najmě závěrečná věta článku. I když tedy veřejnost má skutečně zájem na tom, aby byla věcně informována o tom, jak obecní úředník koná svou službu, neodpovídá zajisté tomuto veřejnému zájmu, ba naopak mu odporuje, děje-li se zpravodajství o tom způsobem takovým a takovou formou, že se veřejný úředník tiskem — tedy před nejširší veřejností — uvádí v posměch. Že tomu v souzeném případě tak bylo, rozsudek — jak řečeno — předpokládá a zmateční stížnost ani nepopírá.

Obžalovaný nemůže se tudíž pro nedostatek předpokladu podle § 6, odst. 3 zák. č. 108/1933 Sb. z. a n. dovolávati beztrestnosti svého jednání z důvodu omluvitelného omylu, pročez netřeba se zabývati dalšími vývody zmateční stížnosti, pokud se s hlediska zmatku podle § 281, č. 9 b) tr. ř. nesou k otázce, zda je tu předpoklad důkazu omluvitelného omylu po rozumu § 6, odst. 2, písm. b) téhož zákona.

### Čís. 5966.

**Nedbale v smysle § 290 tr. zák. si počínal riadič automobilu, ktorý — idúc s ním rychlosťou 70 až 80 km za hodinu, alebo ešte väčšou — keď mu shasly svetlá reflektorov, na rovnej ceste zabrzdil tak prudko, že nastal smyk, auto sa prevrátilo a spolucestujúci bol zabitý.**

(Rozh. zo dňa 14. septembra 1937, Zm III 323/37.)

N a j v y š š í s ú d v trestnej veci proti A. pre prečin zabitia človeka z nedbalosti, vyhovel zmätočnej sťažnosti verejného žalobcu, z dôvodu zmätočnosti podľa § 385, č. 1 a) tr. p. zrušil rozsudok vrchného